

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра східної та слов'янської філології

Курсова робота з арабської філології

на тему:

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АРАБСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА
УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Студентки групи Ар16-21

Факультету сходознавства

Денної форми навчання

Освітньої програми:

Арабська мова і література

та переклад, друга

східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша – арабська

Нагородної Наталії Валеріївни

Науковий керівник:

ст. викладач В.Г. Кононенко

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	7
ФРАЗЕОЛОГІЯ: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ	7
1.1 Визначення терміну фразеологія. Історичний контекст фразеології	7
1.2 Поняття та класифікація фразеологічних одиниць в українській мові.	10
1.3 Класифікація фразеологізмів в арабській мові.....	13
Висновок до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2	18
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З АРАБСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ	18
2.1 Класифікаційні підходи до перекладу фразеологізмів з арабської мови на українську	18
2.2 Культурно-ідентичні аспекти фразеологічних одиниць у арабській мові	22
Висновок до розділу 2	26
ВИСНОВКИ	28
АНОТАЦІЯ АРАБСЬКОЮ МОВОЮ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32

ВСТУП

Слова в мові нерідко використовуються не просто окремо, а в контексті речення чи фрази. В мовних конструкціях можна виділити лексичні, синтаксичні та фразеологічні словосполучення. Фразеологічні одиниці представляють собою стійкі комбінації слів, що утворюються не випадково, а як готові мовні блоки з власним, часто унікальним, значенням. Ці блоки можуть включати в себе усталені звороти, прислів'я, приказки, крилаті вирази та інші мовні одиниці, які стають важливим елементом культурного та історичного надбання мови.

Поняття фразеології стосується сполучень слів, які не формуються на місці під час мовлення, а є готовими фразами з фіксованим, часто унікальним, значенням. Вони відображають особливості культури, традицій та способу мислення народу. Їх значення часто не можна зрозуміти простим додаванням значень окремих слів, що їх складають. Фразеологізми мають метафоричний характер, що робить мовлення більш експресивним і зворотним.

Під час перекладу фразеологізми можуть створювати складнощі, оскільки кожна мова має свої унікальні сполучення слів. Фразеологічні одиниці часто мають переносне значення і характеризуються невідповідністю між змістом і виразом. Це невідповідність дозволяє фразеологізмам виразно та конкретно передавати складні поняття та відношення у формі, легкій для сприйняття.

Питання фразеології мають велике значення як для практики, так і для теорії перекладу. Вони викликають практичні труднощі та теоретичний інтерес, оскільки пов'язані з розмаїттям смислових та стилістичних функцій, які виконують у різних мовах слова з однаковим предметним значенням. Різниця у сполученнях, у які вступають відповідні слова у різних мовах, може стати причиною різних інтерпретацій у процесі перекладу.

Таким чином, фразеологізми є важливим елементом мови, який відображає культурні, історичні та національні особливості. Вони є не просто комбінацією слів, але і механізмом, який дозволяє виразити глибокі, складні поняття в доступній формі.

Переклад фразеологізмів є викликом завдяки їх унікальному характеру, метафоричним значенням та глибокому культурному контексту. Ці мовні одиниці часто не піддаються прямому перекладу, оскільки їхні значення відображають національні та культурні особливості, що може бути незрозумілим для чужоземців. Лінгвісти, такі як Юрій Тинянов, Роман Якобсон та Лев Шестов, зосереджувалися на вивченні семантичних та стилістичних аспектів фразеології. Вони досліджували, як фразеологізми функціонують у різних мовних системах та як вони впливають на процес перекладу, розкриваючи взаємозв'язок між мовою, культурою та мисленням. Ці вчені намагалися розуміти особливості фразеології для ефективнішого перекладу та передачі смислу мовних виразів в інші мови.

Переклад арабських фразеологізмів стає особливо складним завдяки їхньому унікальному характеру, глибоко укоріненій в культурі та метафоричному змісту. Фразеологізми арабської мови часто відображають ісламські традиції, історичні події, літературні реалії та повсякденне життя, що ускладнює їхній переклад без втрати смислу і емоційної насиченості. Арабська мова характеризується багатством синтаксичних та лексичних можливостей, що вимагає від перекладача глибокого розуміння її структури та специфіки. При перекладі арабських фразеологізмів важливо не лише передати словесний зміст, але й враховувати культурний контекст, релігійні та історичні нюанси. Це стає особливо актуальним у зв'язку з тим, що арабські фразеологізми часто містять глибокі культурні, релігійні та історичні асоціації. Тому перекладачу необхідно мати не лише високий рівень мовної компетенції, але й глибоке знання арабської культури, історії та релігійних традицій для ефективного і точного перекладу.

Актуальність теми обумовлена важливістю глибшого вивчення фразеології арабської мови взагалі, а також дефіцитом досліджень фразеологічних одиниць. Серед вже існуючих досліджень у цій області можна відзначити праці А.Н. Фарабі, Ібн Манзура та Т.П. Задко. Проте, роботи, присвячені фразеології, залишаються досить обмеженими. Наша робота спрямована на розширення цієї тематики та доповнення існуючих знань. Ми прагнемо глибше розібратися у фразеологічних одиницях в арабській та українській мові, їхній структурі та семантиці, а також виявити їх роль у вираженні культурних та ментальних особливостей арабського народу. Це дозволить нам розширити наше розуміння фразеології арабської мови та внести свій внесок у вивчення цієї теми.

Мета нашої курсової роботи полягає у проведенні дослідження щодо різниці між типами фразеологічних одиниць та їх стилістичними особливостями у функціонуванні в арабській мові. Для досягнення поставленої мети ми визначимо місце фразеологічних одиниць у сучасній фразеології, виокремимо їхні основні диференційні ознаки та варіантність, охарактеризуємо види та класифікації. Ми також дослідимо, як фразеологічні одиниці функціонують у арабській мові, порівняємо їх з українськими аналогами, відшукаючи схожі та відмінні риси.

Наша увага також буде приділена ідейно-тематичним аспектам фразеологічних одиниць. Ми докладемо зусиль, щоб ретельно проаналізувати та порівняти різні типи фразеологічних одиниць в арабській мові, виявити їхню специфіку та відтінки значень. Це дозволить нам краще розуміти природу та роль фразеології у мовному вживанні та культурному контексті арабського середовища.

Для досягнення мети, необхідно розв'язати наступні **завдання** курсової роботи: визначити місце фразеологічних одиниць у сучасній фразеології, виокремити основні диференційні ознаки та варіантність фразеологічних одиниць, охарактеризувати види та класифікації фразеологічних одиниць, дослідити функціонування фразеологічних одиниць в арабській мові, порівняти арабські фразеологічні одиниці з українськими аналогами, виявляючи схожі та відмінні риси,

проаналізувати ідейно-тематичні аспекти фразеологічних одиниць, проаналізувати та порівняти різні типи фразеологічних одиниць в арабській мові, виявити специфіку та відтінки значень фразеологічних одиниць в арабській мові, зрозуміти природу та роль фразеології у мовному вживанні та культурному контексті арабського середовища.

Об'єктом дослідження виступають лексичні, граматичні, семантичні, структурні особливості класифікації фразеологічних одиниць в арабській мові та їх місце у фразеології.

Предметом дослідження виступають види фразеологічних одиниць в арабській та українській мові.

Матеріалами дослідження є наукові статті, фразеологічні словники української та арабської мов, двомовні словники, Коран.

Серед **методів дослідження**, використаних у курсовій роботі, ми застосували компонентний аналіз для виявлення особливостей конкретних фразеологічних одиниць та порівняльно-описовий метод для аналізу лексичного, семантичного та граматичного складу фразеологічних одиниць у арабській та українській мовах. Це дозволило нам виявити характерні особливості класифікації фразеологічних одиниць за видами та їх варіантності в арабській мові.

Наукова новизна нашої роботи полягає в проведенні порівняльного аналізу різних типів класифікації фразеологічних одиниць та їх варіантностей в арабській та українській мові. Це дозволяє нам краще зрозуміти культурні, світоглядні та ментальні відмінності арабської та української мови.

Практичне значення нашого дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів у лексикографічній практиці, зокрема при створенні арабсько-українських та українсько-арабських словників фразеологізмів, а також під час викладання дисциплін з арабської мови, лексикографії та стилістики.

Структура нашої курсової роботи включає в себе вступ, два розділи, висновки, а також анотацію арабською мовою та список використаної літератури.

РОЗДІЛ 1

ФРАЗЕОЛОГІЯ: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

1.1 Визначення терміну фразеологія. Історичний контекст фразеології

Фразеологія являє собою галузь мовознавства, яка розглядає фразеологічну структуру мови. Її основний об'єкт – це сукупність фразеологічних одиниць або фразеологізмів. Суть фразеології полягає в дослідженні типів фразеологізмів, їхніх особливостей та закономірностей функціонування.

Фразеологічна одиниця – це лексико-граматична сполука, що складається з двох або більше компонентів. Ця одиниця має цілісне значення, яке не може бути виведене зі значень окремих слів, і використовується у мовленні автоматично, у відповідних ситуаціях. Приклади фразеологізмів: «байдики бити» *ледарювати*, «показати, де раки зимують» *покарати*, «лебедина пісня» *останній вияв таланту*, «стати на ноги» *одужати*.

Фразеологізми об'єднуються за рядом типологічних характеристик:

- семантична цілісність;
- стабільність компонентного складу;
- автоматичність використання;
- багатокomпонентний характер;
- можливість синонімічних та антонімічних відносин;
- образність.

Фразеологізми зазвичай використовуються у розмовному та художньому стилях мовлення, надаючи йому виразності та емоційності. Вони відіграють важливу роль у мовній комунікації, роблячи мовлення більш точним та насиченим.

До фразеологічних одиниць також належать прислів'я, приказки та крилаті вислови. Прислів'я – це стійкі, ритмічні вислови з повчальним змістом, які відображають практичний досвід народу. Приказки розкривають певні явища образно, а крилаті вислови відзначаються зв'язком з літературними джерелами та популярністю завдяки їхній влучності.

Фразеологія є ключовою галуззю мовознавства, яка допомагає розуміти мову в контексті культури, історії та комунікації. Вона вивчає стійкі словосполучення, які є не тільки складовими активного мовлення, але й відображають культурні, історичні та соціальні аспекти мови.

З'явившись у XIX-XX століттях, фразеологія вважається досить молодого наукою порівняно з іншими розділами мовознавства, такими як лексикологія та граматики. Незважаючи на великий потенціал цієї галузі, існують певні прогалини в дослідженнях, зокрема в аналізі процесів формування фраз, взаємозв'язку між фразеологією та контекстом, а також в рівнях аналізу фразеології в перекладознавстві.

Важливий вклад в розвиток фразеології зробив швейцарський мовознавець Шарль Баллі. Він систематизував та класифікував фразеологізми, вперше розглядаючи їх як окрему мовну одиницю. Проте, Баллі не намагався визнати фразеологію самостійною наукою, що зробив пізніше російський мовознавець Є.Д. Поліванов.

Поліванов активно пропагував ідею про необхідність визнання фразеології як окремої галузі мовознавства. Цю думку підтримували інші видатні вчені того часу, такі як О.О. Потебня, І Срезневський, О.О. Шахматов. В.В. Виноградов класифікував фразеологічні одиниці за семантичними групами, що спрямовувало на глибше розуміння їх структури та значення. Таким чином, завдяки роботі цих вчених, фразеологія почала здобувати все більше визнання як самостійна галузь мовознавства.

Історичний контекст фразеології в арабській мові є глибоко укоріненим і відображає багатство та різноманіття культурних, релігійних та лінгвістичних традицій регіону. Фразеологія арабської мови має свої корені в давньоарабських текстах, таких як Коран і хадіси, де ідіоматичні вирази відігравали важливу роль у передачі релігійних, філософських та моральних концепцій.

У відомих арабських словниках та граматичних працях VIII століття акцент був зроблений на аналізі прислів'їв, афоризмів та інших стійких виразів. Вчені того часу, такі як Ібн Фаріс та аль-Саалабі Абу Гіляль аль-Аскарі, зосереджувалися на вивченні стійких словосполучень та фраз, надаючи їм різні назви, такі як *مثال* – прислів'я, *عبارة* – вираз, *حُكم* – мудрість. Ці дослідження відіграли ключову роль у формуванні розуміння структури та функцій фразеології в арабській мові.

З розвитком арабської лінгвістики в середні віки та ранньому новому часі термінологія для опису фразеологічних виразів стала більш різноманітною і комплексною. Сучасні дослідники вживають понад п'ятдесят термінів для характеристики ідіоматичних виразів, таких як *تعبير اصطلاحی*, *عبارة*, *مصطلح*, *الوحدة اللغوية* та інші, що свідчить про глибокий і всебічний підхід до вивчення цієї галузі мови.

Ці терміни підкреслюють значущість фразеології в арабській мові як важливого компонента культурного та мовного спадку регіону. Фразеологічні одиниці в арабській мові відображають не лише лінгвістичні, але й культурні, історичні та соціальні аспекти життя арабських народів, відображаючи їхні погляди, цінності та переконання. Крім того, фразеологія в арабській мові відіграє важливу роль у процесах комунікації, сприяючи більш ефективному та точному виразу думок, емоцій та почуттів. Вона допомагає легше розуміти контекст висловлювань, роблячи мовлення більш виразним і насиченим.

У сучасному світі фразеологія арабської мови продовжує залишатися предметом активного вивчення та дослідження. Вона відіграє важливу роль у галузях лінгвістики, літературознавства, культурології та перекладознавства, сприяючи глибшому розумінню арабської культури, традицій та способу життя.

Отже, вчені розглядають фразеологію як розділ мовознавства, що досліджує способи поєднання слів у мовленні загалом. Вони досліджують, як слова природно поєднуються одне з одним у звичайному вживанні, які обмеження на ці поєднання накладаються різними мовними та позамовними факторами, а також які зміни відбуваються у фразеологічній сполучуваності слів певної мови в процесі її розвитку.

1.2 Поняття та класифікація фразеологічних одиниць в українській мові

Фразеологія як наука вивчає фразеологічні одиниці як особливий клас лексичних одиниць, які мають свої властивості, що відокремлюють їх від стандартних слів. Ці фразеологічні одиниці відрізняються своєю стійкістю, яка виявляється в їх незмінності в різних контекстах мовлення.

О. Кунін вважає фразеологізми стабільними комбінаціями слів, які мають змінене значення в порівнянні зі значенням окремих слів. Це означає, що фразеологічна одиниця може мати нове, іншому значення, що не є простим сумуванням значень окремих слів, що входять в її склад.

Згідно з «Літературознавчою енциклопедією» Ю.І. Коваліва, фразеологізм є лексично неподільним та стійким за значенням поєднанням слів, що відтворюється в мовленні. Ця стійкість дозволяє фразеологічним одиницям зберігати своє основне значення при збереженні форми словосполучення.

Розмарі Глезер визначає фразеологізм як лексикалізоване словосполучення, що зберігає свою стійкість у синтаксичному та семантичному плані. Такі фразеологізми можуть бути ідіоматичними, мати конотації та виконувати емпатичну та підсилюючу роль у тексті. О.С. Ахманова вводить поняття ідіоми як поєднання слів, яке демонструє унікальні синтаксичні та семантичні характеристики мови. Ідіоматичні фрази, які вона виділяє, сприяють гумору, грайливості мови або намагаються надати експресивності конкретному

висловлюванню. Фразеологічні одиниці, у свою чергу, фокусуються на цілісному значенні, яке перевищує просте сумування значень їхніх компонентів.

В. Архангельский надає більш розгорнуте визначення фразеологізму, акцентуючи увагу на його постійному, цілісному характері у мові. Він зосереджується на важливості внутрішньої залежності між компонентами фразеологізму, що складаються з двох або більше строго визначених лексичних одиниць. Ці фразеологізми не просто комбінації слів; вони мають стабільне значення в контексті вираження або підкреслення конкретних ідей чи концепцій.

У своїй відомій книзі «Діван аль-Адаб», граматик і лінгвіст Абу Ібрагім Аль-Фарабі визначив фразеологізм як вислів, що отримав визнання як у широкому загалі, так і в особистому вжитку, із зафіксованим значенням та формою. Він зауважив, що люди використовують такі вирази як у гарних, так і в поганих часах. Що стосується вченого-граматика Абу Алі Ахмада ібн Мухаммада ібн аль-Хасана аль-Марзукі, він визначив фразеологізм у своїй книзі «Шарх аль-Фусіх» як: «Речення, яке є коротким за своїм походженням або передається самим собою зміна додається до нього в його вимові та в тому, що спрямовує явні значення до подібних значень, тому воно множитья, навіть якщо причини, через які воно відрізнялося, невідомі, а видалення та теперішній час потреб поезії допустимі в це те, що неприпустимо в решті мови».

Правознавець Басрі Ібрагім бін Сайяр аль-Надхам сказав про арабські фразеологізми: «В арабських фразеологізмах поєднані чотири речі, яких немає в інших мовах: стислість вимови, точність значення, хороше порівняння та якість метонімії».

У сучасному мовознавстві існує кілька типів класифікацій фразеологізмів. Одна з таких класифікацій, запропонована В.В. Виноградовим, включає:

1. Фразеологічні зрощення – це сталі словосполучення, значення яких не впливає з літерального значення окремих слів: «піймати облизня», «терпець увірвався», «ні в сих ні в тих».

2. Фразеологічні єдності – стійкі словосполучення, значення яких в певній мірі залежить від значень компонентів: «тримати камінь за пазухою», «ложка дьогтю в бочці меду».

3. Фразеологічні сполучення – стійкі вислови, що поєднують слова з різними типами значень, але зберігають семантику окремих слів: «здобути перемогу», «делікатне питання».

4. Фразеологічні вислови – це сталі мовні одиниці, такі як прислів'я, приказки, крилаті вислови: «дівка не без щастя», «мовчання – знак згоди».

С. Г. Гаврин пропонує іншу класифікацію, яка зосереджена на функціональному аспекті:

1. Образно-виразні сполуки – вони включають метафоричні одиниці, порівняння, гіперболи та інші експресивно-емоційно забарвлені сполуки.

2. Еліптичні сполуки – стійкі вислови, що використовують усічені форми слів.

3. Термінологічні фразеологізми – це складні терміни з науки, техніки, мистецтва.

4. Афористичні фразеологізми – вони виражають узагальнюючі умовиводи.

5. Контекстологічні сполуки – стійкі утворення, що відповідають фразеологічним сполученням В. В. Виноградова.

6. Ідіоми – це стійкі словосполучення, які втратили внутрішню форму, наприклад, «собаку з'їсти».

Л.А. Булаховський систематизує фразеологічний матеріал за джерелами походження і виділяє такі групи:

1. прислів'я і приказки;
2. метафоричні професіоналізми;
3. усталені вислови з анекдотів і жартів;
4. цитати з релігійних текстів;

5. ремінісценції античної старовини;
6. переклади іншомовних висловів;
7. крилаті слова письменників.

Отже, класифікації фразеологічних одиниць можуть базуватися на різних критеріях, таких як їх структура, функціональне використання, походження та інші. Вони включають фразеологічні зрощення, єдності, сполучення, вислови, ідіоми та інші. Ці класифікації демонструють багатогранність та складність фразеологічного матеріалу.

1.3 Класифікація фразеологізмів в арабській мові

Фразеологізм в арабській мові представляє собою тип фразеологічних одиниць, який характеризується постійністю вживання та неможливістю розуміння його значення на основі літеральних значень слів. Такі вислови формуються з кількох компонентів, що спільно створюють нову семантичну єдність. Ці фразеологічні вислови є рефлексією культурних, історичних та фольклорних аспектів суспільства, вносячи глибину та комплексність до лексичного складу мови. Вони підкреслюють народну мудрість та особливості комунікації в конкретному культурному контексті. Наприклад, вираз رمي السلامة في الجرة «кидати безпеку в банку» в арабській мові, використовується для позначення ігнорування дрібниць або невеликих деталей, не може бути розшифрований на основі значень окремих компонентів, і представляє собою унікальне семантичне утворення, стале в різних лінгвістичних контекстах арабської мови.

Найширше фразеологічні одиниці знайшли своє відображення у святій книзі мусульман – Корані. Приклади з Корану: «наслода очей, заспокоєння очей» قُرَّةُ عَيْنٍ букв. *прохолода очей* (25:74, 28:9, 32:17); «пророк» سِرَاجٌ مُنِيرٌ букв. *ліхтар, що освітлює* (33:46); «клеветати, обмовляти когось» أَكَلَّ لَحْمَهُمْ букв. *їсти м'ясо когось* (49:12). Коран має великий вплив на писемну та розмовну арабську мову.

Найбільш повну класифікацію фразеологізмів арабської мови з точки зору їх граматичної структури можна зробити, базуючись на класифікації фразеологічних одиниць, запропонованій академіком В. В. Виноградовим. Граматичні структури фразеологізмів сучасної арабської літературної мови можна поділити на іменні, прикметникові, прислівникові та дієслівні.

Іменні фразеологізми вказують на особу або предмет, основний компонент у цій категорії є – іменник, наприклад :

зіг достатку قرن الخصب, транжира ابو جيب مخزوق букв. «Батько диявольної кишені»,
наріжний камінь حخر الزاوية

Дієслівні фразеологізми - це стійкі вирази або вислови, в яких головним компонентом є дієслово або дієприкметник, що вказує на дію чи стан. Вони виконують основну семантичну функцію, пов'язану з позначенням конкретної дії чи процесу, наприклад:

пхати свого носа حشر انفه, виправдати довіру بيض و جهه букв. «Відбілити чиєсь обличчя», відкласти у довгий ящик وضع الامر الى الخرج букв. «Покласти справу на витрати».

Прикметникові фразеологізми - це стійкі вислови або вирази, в яких головним компонентом є прикметник, який надає характеристику об'єкту чи явищу. Вони часто використовуються для опису або характеристики певних ситуацій, обставин, або людей, наприклад:

Швидконогий خفيف الرجل, букв. *Зі швидкою ногою*, нечистий на руку خفيف اليد
букв. *Зі швидкою рукою*, далекоглядний, ثاقب الفكر букв. *Пронизуючий думкою*, дуже
щедрий اجود من حاتم букв. *Щедріший за Хатім*.

Прислівникові фразеологізми позначають обставину, яка характеризує особу або предмет. В мовленні прислівникові фразеологізми часто можуть позначати обставину часу та місця, наприклад :

пліч о пліч جنب الى جنب , на вітер ادراج الرياح

Звичайно, існує багато способів класифікації фразеологізмів, які можна розглядати з різних точок зору. Одна з альтернативних класифікацій може бути заснована на функціональних особливостях фразеологічних одиниць.

За значенням:

Фразеологізми, що описують дії наприклад, أخذ الثور من القرنين «взяти бика за роги».

Фразеологізми, що характеризують людей наприклад, قلب أسود «чорне серце».

Фразеологізми, що описують якості та властивості наприклад, لسان كالحديد «язик як залізо». що виражають емоції та почуття наприклад, على سابع سماء «на сьомому небі».

За структурою:

Ідіоматичні фразеологізми, значення яких не можна зрозуміти з сукупності значень слів, що їх утворюють наприклад, كسر الخاطر «розбити серце».

Фразеологічні сполучення, значення яких можна зрозуміти з сукупності значень слів, що їх утворюють наприклад, يد بيد «рука в руці».

Прислів'я та приказки наприклад من طبع الغراب «з ворона воронення».

За походженням:

Фразеологізми з Корану та хадисів. Численні фразеологізми запозичені з священних текстів ісламу, втілюючи релігійні цінності та вірування, що лежать в основі арабського суспільства. Наприклад, фраза عليكم بالصبر «наберіться терпіння» походить з хадисів і підкреслює важливість цієї чесноти в ісламі.

Фразеологізми з бедуїнської культури. Кочовий спосіб життя бедуїнів знайшов відображення в багатьох фразеологізмах, пов'язаних з природою, тваринами та побутом кочівників. Наприклад, фраза أكل على ظهور الخيل «їсти на спинах коней» описує гостинність бедуїнів, які завжди готові поділитися їжею з мандрівниками, навіть якщо самі мають мало.

Фразеологізми з історії та міфології. Історичні події, легенди та міфи також стали джерелом для багатьох арабських фразеологізмів. Наприклад, фраза كسرى

كسرى «розбити Кисру» походить з історії та описує перемогу над могутнім перським царем Кисрою, символізуючи тріумф добра над злом.

Фразеологізми з повсякденного життя. Найширша категорія фразеологізмів виникла з спостережень за людьми, тваринами та явищами природи. Ці фразеологізми часто описують типові ситуації, людські стосунки та риси характеру. Наприклад, фраза أخذ العصا من الغير «взяти кийок у іншого» означає перейняти чиюсь владу або авторитет.

Отже, у фразеологізмах арабської мови поєднуються культурні, історичні та релігійні аспекти, що надає їм глибину та комплексність. Ці фразеологізми створюють нові семантичні єдності, які неможливо зрозуміти на основі літерального значення окремих слів. Класифікація фразеологізмів арабської мови може базуватися на граматичній структурі (іменні, прикметникові, прислівникові та дієслівні), походженні (з Корану, бедуїнської культури, історії та міфології, повсякденного життя) та функціональних особливостях.

Висновок до розділу 1

Фразеологія є важливою галуззю мовознавства, яка вивчає фразеологічні одиниці – стійкі сполучення слів, що мають цілісне значення. Ці одиниці відіграють значну роль у мові, роблячи її більш виразною, емоційною та насиченою. У цьому розділі ми розглянули основні аспекти фразеології, зокрема:

Визначення та історичний контекст фразеології: Фразеологія – це наука, що вивчає фразеологічні одиниці, які з'явилися в XIX-XX століттях. Її розвиток тісно пов'язаний з роботами таких вчених, як Шарль Баллі, Є.Д. Поліванов, В.В. Виноградов та інші.

Поняття та класифікація фразеологічних одиниць. Фразеологічні одиниці мають стійкий характер, цілісне значення та використовуються в мові автоматично. Їх класифікують за різними критеріями, такими як структура, семантика, походження та функціональні особливості.

Класифікація фразеологізмів в українській мові. В українській мові виділяють чотири основних типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення, єдності, сполучення та вислови. Кожен з цих типів має свої особливості та характеристики.

Класифікація фразеологізмів в арабській мові. Фразеологізми арабської мови також поділяються на групи за різними критеріями. Їх класифікація ґрунтується на граматичній структурі, походженні та функціональних особливостях.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З АРАБСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

2.1 Класифікаційні підходи до перекладу фразеологізмів з арабської мови на українську

Ефективне спілкування мовою, що вивчається, неможливе без розуміння світу її носіїв. Це стосується не лише мовних правил, але й глибинних аспектів культури, способу життя, цінностей, менталітету та національного характеру. Саме ці фактори значною мірою визначають реальне вживання слів та мовленнєву творчість. Зростаюча актуальність цієї проблематики зумовлює зміни в методиці викладання іноземних мов. Сучасний підхід акцентує увагу не лише на лексиці та граматиці, але й на етнолінгвістиці та лінгвокультурології. Особливу увагу приділяють фразеологізмам, адже вони є носіями національно специфічного світогляду, системи цінностей та способу життя певної спільноти. Яскрава національна забарвленість фразеологізмів робить їх предметом пильного вивчення лінгвістів. У цих стійких словосполученнях вбачають "зв'язну розповідь", "викристалізований індивідуальний образ", що слугує "міцним цементуючим чинником" у взаємодії культур.

Як зазначає Д.С.Лихачов, саме індивідуальні особливості народів формують зв'язки між ними, "змушують нас любити народ, до якого ми навіть не належимо". Виявлення та розуміння цих особливостей, їх історичного коріння, дає ключ до кращого розуміння інших культур. Особливої складності набуває переклад фразеологізмів, адже вони тісно пов'язані з культурними та історичними контекстами, які не завжди зрозумілі носіям інших мов. Ця проблема поглиблюється мовними лакунами – відсутністю в одній мові відповідників певним

культурним поняттям іншої. Розглянемо види фразеологічних одиниць в українській мові та їх відповідники в арабській мові.

Фразеологічні зрощення – це стійкі сполучення слів, які мають цілісне значення, що не впливає зі значень їхніх компонентів. Їх також називають ідіомами (від грецького "idioma" – "самобутній зворот"). Ідіоми характеризуються повною втратою внутрішньої форми, тобто значення слів, що входять до їх складу, не зумовлює загального значення фразеологізму. Приклади наведені у Таблиці 1

Таблиця 1

Українські фразеологізми	Арабські фразеологізми	Переклад арабських фразеологізмів
З'їсти собаку	حلب الدهر أشطره	Вічність доїти верблюда
Курам на сміх	يضحك طوب الأرض	Сміятись над цеглинами землі
На краю світу	في آخر الدنيا	В іншому житті
Або пан або пропав	يا جت يا راحت	Прийшло – пішло
Ні кола, ні двора	ما له دار و ما له عقار	Не має ні дому, ні млина
Дихати на ладан	حانت ساعته	Настав його час

Як бачимо згідно Таблиці 1, арабські аналоги українських фразеологізмів не співпадають семантично та лексично, що ускладнює їх переклад та розуміння. Проте існують фразеологізми які повністю збігаються лексичними та семантичними одиницями. Розглянемо Таблицю 2.

Таблиця 2

Українські фразеологізми	Арабські фразеологізми	Переклад арабських фразеологізмів
Душа в душу	روح إلى روح	Душа в душу
Проливати кров	فسكت الدماء	Проливати кров

Хоробрий як лев	شجاع كالأسد	Хоробрий як лев
-----------------	-------------	-----------------

На основі цих прикладів ми можемо помітити повну семантичну та лексичну відповідність, а також цими фразеологізмами виділити певну схожість цінностей і менталітету українського та арабських народів.

Фразеологічні єдності – це стійкі сполучення слів, які мають цілісне значення, що виникає внаслідок узагальненого переносного значення вільного словосполучення. На відміну від фразеологічних зрощень, значення фразеологічної єдності можна зрозуміти, проаналізувавши значення її компонентів. Образність – головна риса фразеологічних єдностей. Вона ґрунтується на метафоричному переосмисленні слів, що входять до складу фразеологізму. Далі розглянемо особливості перекладу фразеологічних єдностей в арабській та українській мовах у Таблиці 3.

Таблиця 3

Українські фразеологізми	Арабські фразеологізми	Переклад арабських фразеологізмів
Тримати камінь за пазухою	كن اسود القلب	Бути чорносердим
Закинути вудочку	جس النبض	Намацати пульс
Семеро одного не чекають	من غاب خاب حظ	Хто пропустив, той засмутився
Сидіти на шиї	عاش علي قفاه	Жити на потилиці
Розставити крапки над і	وضع النقط فوق الحروف	Поставити крапки над літерами

Переклад фразеологічних єдностей з арабської на українську мову має свої особливості, пов'язані з відмінностями в мовах та культурах двох народів.

Фразеологічні єдності часто ґрунтуються на метафорах та символах, які можуть бути незрозумілими для носіїв іншої культури. Не завжди можливо знайти в українській мові фразеологізм, який би точно відповідав за значенням та образністю арабському, в таких випадках ми використовуємо різні методи перекладу.

Еквівалентний переклад: Цей метод використовується, коли в українській мові є фразеологізм, який має близьке значення та образність.

Описовий переклад: Цей метод використовується, коли неможливо знайти точний відповідник. У цьому випадку фразеологізм перекладається описово, з поясненням його значення.

Контекстуальний переклад: Цей метод використовується, коли значення фразеологізму можна зрозуміти з контексту. У цьому випадку перекладач може замінити арабський фразеологізм українським виразом, який має подібне значення в даній ситуації. Розглянемо на прикладі: كسر الخاطر , прямий переклад: *зламати душу*, описовий переклад: *засмутити, образити*, український відповідник: *заподіяти душевний біль*. أكل العيش , прямий переклад: *їсти хліб*, описовий переклад: *заробляти на життя*, український відповідник: *добувати собі їжу*.\

Фразеологічні сполучення відрізняються від інших видів фразеологічних одиниць своїми характерними особливостями. Перша особливість фразеологічних сполучень полягає у їх стійкості при відсутності ідіоматичності. Це означає, що такі словосполучення, не маючи переносного значення, зберігають свій сенс лише за умови збереження всіх слів компонентів. Наприклад, غيظه كظم , що перекладається як *стримувати свій гнів*, виступає фразеологічною одиницею, яка є стійкою лише за умови збереження всіх її компонентів.

Наступною важливою особливістю є стійкість одного зі слів-компонентів у фразеологічному сполученні. Яскравим прикладом цього є фразеологізм الجهوم بذل , що перекладається як *докладати зусиль*. У цьому випадку стійкість зберігається завдяки одному з компонентів словосполучення, що робить його фразеологічною

одиницею. Також до виду фразеологічних сполучень належать словосполучення, що виступають аналітичними паралелями відповідним дієсловом. Інакше кажучи, до фразеологічних сполучень належать масдари відповідних дієслів, що поєднані з іншим дієсловом. Наприклад: *قدم اقتراحا* *пропонувати*, що перекладається як *висувати пропозицію*; *احاط علما* *повідомляти*, що перекладається як *інформувати*.

Що стосується фразеологічних виразів, то їх яскравим прикладом є фразеологізм *الصغير يأكل الكبير السمك*, що перекладається як *велика риба їсть маленьку рибу* і має значення, що у сильного завжди винен менший, слабкий.

Таким чином, класифікація фразеологічних одиниць, розроблена В.В. Виноградовим та М.М. Шанським, є універсальною для виокремлення загальних характеристик кожного виду фразеологізмів як української, так і арабської мови. Фразеологізми арабської мови яскраво демонструють відмінності кожного виду фразеологічних одиниць і дозволяють проаналізувати їх особливості вживання в арабській мові. Оскільки арабська мова належить до іншої мовної сім'ї, дослідження кожного виду фразеологічних одиниць на матеріалі арабської мови дало змогу виявити такі окремі особливості, як синтаксична усіченість без втрати значення, формування фразеологічних сполучень за допомогою масдарів дієслів тощо.

2.2 Культурно-ідентичні аспекти фразеологічних одиниць у арабській мові

Фразеологічні вирази в арабській мові відіграють важливу роль у вираженні мовної та культурної ідентичності арабського народу. Вони є не лише складовою частиною мови, а й відображенням глибоких соціокультурних аспектів, цінностей, традицій та способу мислення. Розглядаючи фразеологію арабської мови, ми можемо зрозуміти не лише її лінгвістичні особливості, але і багатогранність культурного спадку арабського народу. Фразеологічні вирази в арабській мові надзвичайно різноманітні та багатогранні з точки зору їхньої ідейно-тематичної спрямованості. Вони відображають різноманітні аспекти життя, культури, вірувань

та традицій арабського суспільства. Ось кілька ключових тематичних напрямків, які виявляються у фразеологічних одиницях:

Родинні відносини та моральні цінності: Багато фразеологічних виразів у арабській мові стосуються сімейних відносин, ставлення до батьків, дітей, чоловіка та дружини. Наприклад, фразеологізм «قال من ابن الغصين؟ قال من هالشجير» «Який батько, такий син», букв. *Звідки ця гілка? З цього дерева* відображає важливість сімейних зв'язків та передачу цінностей від покоління до покоління. *داو الهجن بالعصا والنساء بالنساء* Коли виправляєш верблюдів палицею, а жінок – жінками це вираз, який закликає до негативної практики контролю чи впливу на дружину або партнера. Він відображає стереотипну уяву про владу чоловіка над жінкою і негативно ставиться до приниження особистої гідності та автономії жінки.

Природа та тварини: У своєму повсякденному житті араби мають глибокі зв'язки з природою та тваринами, особливо з верблюдами, які були невід'ємною частиною їхнього життя. Фразеологічні вирази, які асоціюються з тваринами, відображають різноманітні якості та атрибути, які араби цінують у себе та в інших.

عيون جمل (بعير) Як пара очей верблюда (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.152). Цей фразеологізм використовується для опису чогось дуже схожого, майже ідентичного. Верблюд, який має великі та виразні очі, став символом схожості. Український аналог: «Мов дві краплі води».

عنز ركبت جمل Як коза, що осідлала верблюда (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.150). Цей фразеологізм використовується для опису людини, яка намагається зайняти місце, яке їй не належить. Коза, яка намагається осідлати верблюда, символізує нездатність досягти мети через невідповідність сил та можливостей.

عيشة ركوب الجمال Життя вершника на верблюді (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.151). Цей вислів описує кочове життя, сповнене труднощів та небезпек. Верблюд, як основний засіб пересування кочівників, символізує постійні мандрівки та нестабільність.

من جمل بعير 3 верблюда на верблюда (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.152). Цей фразеологізм використовується для опису різкого та несподіваного злету. Верблюд, як велика та сильна тварина, символізує значний прогрес та покращення.

من خيالن 3 коня на коня (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.153). Цей фразеологізм використовується для опису людини, яка постійно змінює свою думку або місце роботи. Кінь, як тварина, яка швидко бігає, символізує мінливість та непостійність.

فرس رهان Кінь для перегонів (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.154). Цей фразеологізм використовується для опису людини, яка має видатні здібності та таланти. Кінь, який використовується для перегонів, символізує кращих з кращих, тих, хто може здобути перемогу.

فرس بخيل Щедрий кінь (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.154). Цей фразеологізм використовується для опису щедрої та доброї людини. Кінь, який дарує молоко або використовується для транспортування людей та вантажів, символізує корисність та щедрість.

كلب صيد Собака-мисливець (Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais, 1976, с.155). Цей фразеологізм використовується для опису людини, яка шукає вигоду або вигоду. Собака, яка полює на дичину, символізує прагнення.

Соціальні норми та взаємовідносини: Багато фразеологічних виразів в арабській мові відображають соціальні норми та стандарти поведінки, такі як гостинність, доброта, справедливість та взаємоповага. Наприклад, фразеологізм «Щедрість – гідність, жадібність – порок» відображає важливість щедрості та відвертості у взаємодії з іншими.

العرض كالماء لا يمكن غسله Честь - як вода, яку неможливо змити.

Цей фразеологізм підкреслює важливість честі та гідності в арабській культурі. Честь, як чиста вода, легко забруднити, але її важко відновити.

المرأة شرف الرجل Жінка - честь чоловіка.

Цей фразеологізм відображає традиційні погляди на роль жінки в сім'ї. Жінка, як символ чистоти та вірності, вважається джерелом честі для чоловіка.

الرجولة هي الشجاعة *Чоловічість - це мужність.*

Цей фразеологізм підкреслює важливість мужності та стійкості для чоловіків. Чоловічість, як сильний характер, асоціюється з мужністю, здатністю захищати себе та свою сім'ю.

من شقى شقى له *Хто сіє, той буде їсти.*

Цей фразеологізм підкреслює важливість праці та старанності. Хто працює, той буде винагороджений плодами своєї праці.

المال لا يشتري السعادة *Гроші не купують щастя.*

Цей фразеологізм нагадує про те, що справжнє щастя не залежить від матеріального багатства.

لا تقعد على كسل *Не сиди склавши руки.*

Цей фразеологізм закликає до активності та працьовитості. Лінь вважається негативною рисою, яка заважає досягти успіху.

العلم نور *Знання - це світло.*

Цей фразеологізм підкреслює важливість знань та освіти. Знання, як джерело світла, допомагає людям розуміти світ та приймати правильні рішення.

من طلب العلم سافر *Хто шукає знань, той мандрує.*

Цей фразеологізм нагадує про те, що для здобуття знань потрібно докласти зусиль та вийти за межі зони комфорту. Мандрівка символізує пошук знань та нових досвідів.

الأستاذ هو المربي *Вчитель - це вихователь.*

Цей фразеологізм підкреслює важливу роль вчителя у вихованні та освіті дітей. Вчитель, як наставник, дає знання та формує особистість учня.

Релігійні фразеологізми, які ґрунтуються на текстах Корану та хадисів, займають особливе місце в арабській мові, адже вони глибоко вкорінені в ісламській традиції та етиці.

الإيمان بالله هو النجاة *Віра в Аллаха - це спасіння.*

Цей фразеологізм підкреслює важливість віри в ісламі. Віра в Аллаха вважається шляхом до спасіння та вічного життя.

الدعاء سلاح المؤمن *Молитва - це зброя віруючого.*

Цей фразеологізм підкреслює важливість молитви в ісламі. Молитва вважається способом спілкування з Аллахом та прохання про допомогу та прощення.

У висновку важливо підкреслити, що фразеологічні вирази в арабській мові відображають не лише лінгвістичні аспекти, але й глибокі соціокультурні та релігійні особливості арабського суспільства. Вони є не лише засобом спілкування, але й відображенням цінностей, традицій та способу мислення арабського народу. Фразеологічні вирази створюють унікальну мовну та культурну ідентичність, сприяючи збереженню та передачі спадщини через покоління. Вони відображають різноманітні аспекти життя, відносин між людьми, вірувань та традицій, що формують арабську культуру. Таким чином, фразеологічні вирази стають важливим джерелом для розуміння та аналізу культурної спадщини арабського світу, а також поглибленого вивчення мови та культури арабських народів.

Висновок до розділу 2

Переклад арабських фразеологізмів на українську мову - це складний та непростий процес, який потребує глибокого розуміння як лінгвістичних, так і культурних особливостей обох мов. У цьому висновку розглянемо основні виклики, з якими стикаються перекладачі при перекладі арабських фразеологізмів на українську мову, а також запропонуємо підходи до їх подолання. Одним з основних викликів перекладу арабських фразеологізмів є культурний контекст. Багато арабських виразів мають глибокі культурні або релігійні корені, які можуть бути важко передати на іншу мову. Наприклад, вираз العلم نور *знання - це світло* має глибокий релігійний підтекст, що асоціюється з ісламською традицією. Під час перекладу таких виразів важливо зберігати їхню оригінальну семантику та

відтворювати контекст, що допоможе читачам зрозуміти їхнє значення. Ще одним викликом є мовні особливості та виразовий спосіб кожної мови. Українська мова має свою власну граматику, фонетику та синтаксис, які можуть відрізнятися від арабської. Це може призводити до труднощів у точному відтворенні оригінального виразу. Наприклад, арабські фразеологізми, які мають коріння в традиційному кочівницькому способі життя, можуть бути важко перекласти на українську, яка має меншу кількість виразів, що асоціюються з кочівницьким життям. Ще однією проблемою є еквівалентність перекладу. Деякі арабські вирази можуть бути унікальними для культури та мови і не мати прямого еквівалента в українській мові. У таких випадках перекладачеві доводиться шукати компроміси та використовувати адаптивні стратегії, щоб передати суть виразу на іншу мову. Наприклад, фразеологізм *كلب صيد* *собака-мисливець* може бути перекладений як «людина, яка завжди прагне вигоди», оскільки українська мова може не мати прямого еквівалента для поняття «собака-мисливець». Для подолання цих викликів перекладачам рекомендується вивчати не лише мовні аспекти, але й культурні та історичні особливості обох мов. Важливо також враховувати аудиторію та контекст перекладу, щоб забезпечити належне розуміння та прийняття перекладу. Також корисно використовувати стратегії адаптації та парафразування для забезпечення максимально точного та ефективного перекладу. В цілому, переклад арабських фразеологізмів на українську мову вимагає не лише знання мовних закономірностей, але й розуміння культурних та історичних аспектів обох мов. Він є складним та відповідальним процесом, який вимагає від перекладача глибокого аналізу та творчого підходу для забезпечення максимально точного та адекватного перекладу.

ВИСНОВКИ

Фразеологізми є важливим компонентом арабської мови, що відіграє значну роль у її виразності, емоційності та образності. Вони використовуються в різних жанрах мовлення, як усному, так і писемному, а також у різних стилях, від нейтрального до книжного та розмовного. Фразеологізми відрізняються від вільних словосполучень низкою ознак, таких як стійкість, лексична неподільність, цілісність значення, ідіоматичність. Фразеологізми можуть мати варіанти, які відрізняються лексичним складом, граматичною формою або структурою. Існує декілька класифікацій фразеологізмів арабської мови, які ґрунтуються на різних критеріях: за походженням, за структурою, за семантикою, за функціональним призначенням.

Фразеологізми виконують різні функції в арабській мові: номинативну, експресивну, стилістичну, комунікативну. Вони можуть використовуватися для позначення предметів, явищ, ознак, дій, для вираження емоцій, оцінок, для створення образів, для впливу на адресата.

Арабські та українські фразеологізми мають багато спільного, але й існують певні відмінності. Спільним для них є стійкість, лексична неподільність, цілісність значення, ідіоматичність. Відмінності полягають у лексичному складі, граматичній формі, структурі, семантиці, функціях. Фразеологізми арабської мови охоплюють широкий спектр тем, таких як природа, людина, суспільство, мораль, релігія. Вони відображають світогляд, цінності та традиції арабського народу. Фразеологізми арабської мови мають багатозначність, контекстуальну зумовленість значень.

Дослідження фразеологічних одиниць арабської мови показало, що вони є складним і багатогранним явищем, яке відіграє значну роль у мові та культурі арабського народу. Вони мають різні типи, стилістичні особливості та функціонують в мові по-різному. Порівняльний аналіз арабських фразеологізмів з українськими аналогами дозволив виявити спільні та відмінні риси цих фразеологічних одиниць.

Прихід Ісламу, а з ним і Корану, справді мав значний вплив на формування фразеологічних одиниць. Коран став не лише джерелом мудрості для людського життя, а й джерелом фразеологізмів. Через те, що вірші Корану запам'ятовували напам'ять, деякі вирази стали вживатися у повсякденному житті як сталі, непохитні фразеологічні одиниці. Такі фразеологічні одиниці, що мають походження з Корану і не зазнали жодних змін або трансформацій, називаються коранічними.

Щодо класифікації фразеологічних одиниць, було проведено багато досліджень за різними характеристиками, такими як семантичні, стилістичні, граматичні тощо. Основною класифікацією є та, яку запропонував В.В. Виноградов, що складається з трьох видів фразеологічних одиниць, з додатковим четвертим видом, який ввів М.М. Шанський. Розширення класифікації було вмотивоване неоднозначністю та нечіткістю розмежування між трьома попередніми видами.

При розгляді арабських фразеологічних одиниць застосували ту ж класифікацію, що й для української мови. Цікаво, що, незважаючи на різницю між арабською та українською мовами, багато фразеологічних виразів мають однакове значення. Це пояснюється загальними людськими цінностями та моральними принципами, які залишаються сталими для різних культур.

Проте слід зауважити, що існує значна кількість арабських фразеологічних одиниць, для яких неможливо знайти аналог в українській мові. Це пояснюється різноманітністю культури, традицій, звичаїв та інших культурних чинників, які впливали на кожен народ у своєму розвитку.

Дослідження різних видів фразеологічних одиниць та порівняння їх з українськими еквівалентами дозволило аналізувати умови їх створення та вживання в різних контекстах. Також це дало можливість вивчити творення варіацій в межах певної фразеологічної одиниці, зберігаючи її семантичну цілісність та відтворюваність.

Варіантність є характерною для фразеологічних одиниць не лише української мови, але й арабської. Проте вона можлива лише в разі семантичної подільності або

самостійності окремих слів-компонентів. Така варіативність вказує на різноманітність культурних впливів та національного характеру.

Отже, класифікація фразеологічних одиниць є універсальною, але варто пам'ятати про унікальність кожної мови та її особливості, які відображаються в класифікації фразеологічних одиниць.

АНОТАЦІЯ АРАБСЬКОЮ МОВОЮ

الكلمات في اللغة غالبًا ما تُستخدم ليس فقط بشكل منفصل، بل في سياق الجملة أو العبارة. يمكن تمييز التراكيب اللغوية إلى تراكيب مفردانية وصرفية وتعبيرية. تمثل الوحدات التعبيرية مجموعات ثابتة من الكلمات تتكون ليست بصورة عشوائية، بل كبناءات لغوية جاهزة بمعنى خاص وغالبًا فريد. يمكن أن تتضمن هذه البناءات عبارات مألوفة وأمثلةً وحكمًا وعبارات مجنحة ووحدة لغوية أخرى تصبح عنصرًا هامًا في التراث الثقافي والتاريخي للغة.

مفهوم التعبيرات اللغوية يتعلق بتجميع الكلمات التي لا تتشكل في مكانها أثناء الكلام، بل هي عبارات جاهزة ذات معنى ثابت وغالبًا فريد. تعكس هذه التعبيرات خصوصيات الثقافة والتقاليد وطريقة التفكير للشعب. غالبًا ما يكون معناها صعبًا للفهم عن طريق إضافة معاني الكلمات الفردية التي تتكون منها. تتميز التعبيرات اللغوية بطابع استعاري، مما يجعل الكلام أكثر تعبيرًا وعمقًا.

أثناء الترجمة، قد تواجه التعبيرات اللغوية تحديات، حيث أن كل لغة لديها تراكيب فريدة من الكلمات. غالبًا ما تكون الوحدات التعبيرية تحمل معانٍ مجازية وتتميز بعدم التوافق بين المعنى والتعبير. يتيح هذا العدم التوافق توصيل المفاهيم والعلاقات المعقدة بشكل واضح ومحدد في شكل يسهل فهمه.

تعتبر قضايا التعبيرية مهمة لكل من الممارسة ونظرية الترجمة. فهي تثير تحديات عملية واهتمام نظري، حيث ترتبط بتنوع الوظائف الدلالية والأسلوبية التي تقوم بها الكلمات بمعانٍ موضوعية متطابقة في لغات مختلفة. يمكن أن يؤدي الاختلاف في التراكيب التي تدخل فيها الكلمات المقابلة في لغات مختلفة إلى تفسيرات مختلفة أثناء عملية الترجمة.

وبالتالي، تعتبر التعبيرات اللغوية عنصرًا مهمًا في اللغة يعكس الخصائص الثقافية والتاريخية والوطنية. فهي ليست مجرد مجموعة من الكلمات، بل هي آلية تسمح بالتعبير عن المفاهيم العميقة والمعقدة بشكل متاح.

تُعتبر ترجمة التعبيرات اللغوية تحديًا بسبب طابعها الفريد ومعانيها المجازية والسي.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Баран, Я. А. (1999). *Теоретичні основи фразеології*.
- Кочерган, М. П. (2010). *Загальне мовознавство*.
- Ужченко, В. Д. (2005) *Фразеологія сучасної української мови*. Луганськ Альма-матер.
- Булаховський, Л.А. (1956) *Вступ до мовознавства*. Київ: Радянська школа.
- Виноградов, В. В. (1972). *Русский язык (Грамматическое учение о слове)*. Москва: Высшая школа.
- Al-Farabi, Abu Ibrahim. (1985) *Kitab al-Hurufi*. Baghdad: Dar al-Ma'arif.
- Al-Marzuqi, Abu Ali Ahmad ibn Muhammad ibn al-Hasan. (1988) *Sharh al-Fusih*. Cairo: Dar al-Kutub al-Ilmiyah.
- Al-Nadham, Ibrahim ibn Sayyar al-Basri. (1970) *Al-Amthal al-Arabiyyah*. Beirut: Dar al-Afaq.
- Шанський М.М. (1985) *Лексикология современного русского языка*. Москва: Просвещение.
- Володимир Поліванов (2012) *Фразеологія української мови*, Київ: Либідь.
- Muhammad Al-Sulaiman Al-Sudais (1976). *A critical and comparative study of modern najdi Arabic proverbs*. Saudi Arabia.
- Кухарёва, Я.В. (2008). *Словарь арабских пословиц и поговорок (с лексикофразеологическими комментариями)*. Москва: АСТ Москва.
- Бекиров, Р.А. (2016). *Глагольные фразеологические сращения современного арабского языка*. Серия «Филологические науки». Научный вестник Крыма.
- Субх, М.А., Хоміцька О.Г., Кочержинський, Ю.Ю. () *Арабсько-український словник всеохоплюючий розгорнутий алфавітний словник*. Київ: ТАЛКОМ.
- Скрипник, Л. Г. (1973) *Фразеологія української мови*. Київ: Наук. думка.
- Семчинський, С. В. (1988) *Загальне мовознавство*. Київ: Вища школа. Кунин, А. В.

(1996) *Курс фразеологии современного английского языка*. Москва: Высш. шк.,
Дубна: Изд. центр «Феникс».

Фавзи, А. М. (1989) *Учебный русско–арабский фразеологический словарь*.
Москва: «Русский язык»